

ПРОЛОГ

Понеділок, 24 травня 2010

Саманта Бойд пірнула попід хисткою поліційною загорожею і мимохіть поглянула на статую Феміди, встановлену на будівлі Олд Бейлі¹. Хоча скрізь вона поставала як уособлення сили й непохитності, нині Саманта побачила її інакшою: розчарована жінка, котра стоїть на краю даху й у відчаї ладна кинутися вниз на тротуар. У всьому світі зображають її з пов'язкою на очах, однак тут цієї традиції не дотрималися: «сліпе правосуддя» — наївна ідея, особливо, якщо справа стосується расизму та продажності поліції.

Усі довколишні вулиці та станції метро перекрили через юрби журналістів, які облаштувалися тут, перетворивши завжди людний центр Лондона в безглузде середньокласове селище. Тротуари були засмічені порожніми коробками від їжі з логотипами «Marks & Spencer»² та «Pret A Manger»³. Дизайнерські спальні мішки згортали під дзиччання електробритв, а те, що в одного з чоловіків була з собою непримітна дорожня праска, свідчило, що він спав у своїй єдиній сорочці та краватці.

Коли Саманта пробиралася крізь натовп, їй було не по собі. За ті шість хвилин, що вона йшла від станції «Чансері Лейн», жінка спітніла, а її світло-платинове волосся вибилося

¹ Old Bailey, London's Central Criminal Court — Олд Бейлі, Лондонський центральний карний суд. (*Тут і далі прим. пер., якщо не зазначено інше.*)

² «Marks & Spencer» — торгово-розважальні комплекси з продуктовими супермаркетами, кафе, розважальними закладами.

³ «Pret A Manger» — мережа магазинів швидкого харчування у Великій Британії.

з-під шпильок, якими вона марно намагалася його приколоту у спробі змінити зовнішність. На початку судового слухання преса вважала цей випадок справою одного дня. Тепер же, на сорок шостий день, Саманту вже впізнавали репортери чи не всіх відомих газет світу. Їй навіть довелося телефонувати до поліції, коли один із надміру настирливих журналістів простежив за нею, у той час як вона поверталася додому до Кенсінгтона і, зайшовши на її власність, відмовлявся її полишити. Нині, вирішивши уникати будь-якої небажаної уваги, вона опустила голову й пішла далі.

Перехрестя Ньюгейт-стрит перетинали дві звивисті вервечки людей, які з'явилися внаслідок того, що на одному боці вулиці бракувало туалетів, а на іншому — знаходився «Starbucks»¹. Улившись у нескінченний потік, що циркулював між цими двома пунктами, Саманта відійшла вбік до поліціантів, які охороняли спокійніший вхід до судових зал. Коли вона випадково опинилася в кадрі однієї з десятків камер, що були тут, маленька жіночка розгнівано вилаялася на неї японською.

«Останній день, — нагадала собі Саманта, полишаючи незрозумілий потік лайки за спиною, — ще вісім годин, а потім життя знову стане нормальним».

Перед тим, як пропустити її всередину, незнайомий поліціант біля дверей надто ретельно оглянув Самантину перепустку, а після цього — вже така знайома їй процедура: замикання всіх особистих речей, а під час проходження металодетектора — пояснення, що вона фізично не може зняти обручку, під час обшуку — хвилювання про сліди від поту, а далі прогулянка безликими коридорами, аби приєднатися до інших одинадцяти присяжних за чашкою ледь теплої розчинної кави.

Через безпрецедентну увагу світової преси до суду та випадок із переслідуванням у Самантиному будинку було прийнято рішення ізолювати присяжних. Після майже двох місяців щоденного спілкування, короткі ранкові розмови

¹ «Starbucks» — мережа кав'ярень.

головним чином стосувалися скарг на незручні готельні ліжка, одноманітність вечірнього меню та ремствування на відсутність того, за чим люди сумували найбільше: дружин, дітей, телефіналу сезону «Загублених».

Коли судовий пристав нарешті прийшов, аби забрати присяжних, запанувала напружена тиша, яку намагалися приховати за буденним базіканням. Старшина, літній чоловік на прізвище Стенлі, якого, вочевидь, призначили лише завдяки схожості з Гендальфом¹, повільно підвівся і вивів їх із кімнати.

Можливо, це була найвідоміша у світі зала суду. Перша зала призначалася лише для найсерйозніших кримінальних випадків. Саме в цій кімнаті, щоб відповісти за свої гріхи, посеред трибуни стояли такі жахливі знаменитості, як Кріппен², Саткліф³ та Денніс Нільсен⁴. Крізь велике матове вікно згори струменіло тьмяне світло, підсвічуючи темні дерев'яні панелі та зелені шкіряні оббивки крісел.

Саманта зайняла своє звичне місце в першому ряду — найближче до лави підсудних. Вона зрозуміла, що одягла, напевно, закоротку білу сукню, одну з тих, що були пошиті за її власним дизайном. На велике розчарування хтивого стари-гана, який майже затоптав когось ще першого дня, кваплячись сісти поруч із нею, Саманта поклала на коліна інструкції для присяжних.

На відміну від усіх відомих зал суду, котрі показують в американських кінофільмах, де стильно одягнений підсудний сидить за столом поруч зі своїм адвокатом, обвинувачені

¹ Гендальф — архетиповий мудрий чарівник, традиційна постать у знайомій Дж. Р. Р.Толкіну скандинавській і британській міфології. Один із центральних персонажів у творах Дж. Р. Р. Толкіна. — *Прим. ред.*

² Гоулі Гарві Кріппен — більше знаний як Доктор Кріппен, американський лікар-гомеопат, підозрюваний в одній із найвідоміших справ (про вбивство) у криміналістиці ХХ ст. Перший злочинець, якого вдалося затримати за допомогою радіозв'язку.

³ Пітер Саткліф — британський серійний убивця.

⁴ Денніс Нільсен — британський серійний убивця, котрий за п'ять років своєї злочинної діяльності позбавив життя 15 людей.

у Центральному Суді мали зіткнутися із моторошною кімнатою наодинці. Лаву підсудних оточували захисні скляні екрани — ще одне нагадування про те, що той, хто знаходився усередині, був надзвичайно небезпечним для решти людей у кімнаті.

Винний, аж доки не буде доведено протилежного.

Точно навпроти лави підсудних, зліва від Саманти, було крісло судді. Позаду єдиного місця в центрі, яке залишалося вільним упродовж усього судового засідання, із герба Великої Британії¹ звисав меч із золотим руків'ям. Судовий секретар, представники захисту та обвинувачення сиділи в центрі кімнати, а балкон для глядачів навпроти дальньої стіни переповнювали палкі спостерігачі із затуманеним поглядом, які навіть розмістили на вулиці наметове містечко, щоби зберегти за собою місця на підсумковому слуханні цієї виняткової справи. На непримітних лавках під балконом сиділи ті, хто був хоч якоюсь мірою причетний до судового слухання: запрошені адвокатами експерти, яким зрештою так і не надали слова, численні судові працівники і, звісно ж, у самісінькому центрі — детектив Натан Вульф, офіцер із правом здійснювати арешти.

Вульф був присутній на кожному із сорока шести судових засідань. Упродовж незліченних годин зі свого непомітного місця біля виходу він із байдужим виразом обличчя пильно вдивлявся на лаву підсудних. Вульф мав гарну статуру, обвітрене обличчя, глибокі блакитні очі. Складалося враження, що йому ледь за сорок. Саманта подумала про те, що, напевно, якби не постійне недосипання впродовж місяців і не тягар мовби усього світу, що звалився йому на плечі, то він виглядав би значно привабливішим, хоча, якщо справедливо визнати, то він і так був привабливим.

«Палій», як охрестила його преса, став найплодовитішим серійним убивцею Лондона за всю його історію. Двадцять сім жертв за двадцять сім днів. Кожна жертва була повією віком від п'ятнадцяти до шістнадцяти років. А ще більше уваги до

¹ The Royal Coat of Arms — офіційна назва герба Великої Британії.

цієї справи привертало недостовірне інформування населення про жорстокі реалії, які відбувалися на вулицях міста. Більшість жертв знаходили, коли вони ще були охоплені вогнем — спалені заживо під впливом сильної дози заспокійливого, і пекельне полум'я знищувало будь-які можливі докази. Однак потім убивства різко припинилися, залишивши поліцію борсатися в цих справах без жодного реального підозрюваного. Упродовж усього розслідування міську поліцію Лондона вщент розкритикували за те, що вона допустила смерть невинних, по суті ще дітей, але потім, через вісімнадцять днів після останнього вбивства, детектив Вульф таки здійснив арешт.

Чоловік на лаві підсудних — Нагіб Халід, пакистанець із британським громадянством, мусульманин, який працював столичним таксистом. Він жив самотником і мав за плечима незначні проблеми із законом, пов'язані з підпалами. Аналіз ДНК, який пов'язав трьох жертв із сидінням у таксі Халіда разом із переконливими доказами детектива Вульфа мали б зробити слухання легким, однак на п'ятий день справа почала тріщати по швах.

Алібі Халіда суперечило свідченням, які Вульф і його команда отримали під час спостереження за підозрюваним. З'явилися також і звинувачення у словесних образах та залякуванні Халіда, поки той був під арештом. Суперечливі висновки судово-медичної експертизи свідчили, що обгорілі матеріали з ДНК не можуть слугувати надійним доказом, а потім голова професійного відділу міської поліції Лондона представила листа, який привернув її увагу. У листі від анонімного колеги, написаному лише за кілька днів до останнього вбивства, йшлося про занепокоєння станом психіки детектива Вульфа та його поведінкою в цій справі. Автор висловлював припущення, що Вульф став «одержимим», «упав у відчай», а також пропонував негайно відсторонити його від справи.

Найгучніша історія у світі несподівано стала ще відомішою. Поліцію звинуватили в тому, що Халіда просто зробили зручним цапом-відбувайлом, аби приховати власний провал.